

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek č. 9/2008

***Rozhodnutí č. 52 – nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů,
materiální stránka trestného činu***

Neoprávněné vypěstování rostliny konopí setého (*Cannabis sativa*) nelze považovat za výrobu předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., neboť konopí seté je již samo o sobě omamnou látkou ve smyslu § 195 odst. 1 tr. zák. (podle přílohy č. 3 k zákonu č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, a seznamu IV Jednotné úmluvy o omamných látkách publikované jako vyhláška č. 47/1965 Sb., ve znění sdělení č. 458/1991 Sb.), a proto současně nemůže být předmětem určeným k výrobě takové látky.

Sklizení a další nakládání s touto rostlinou pak může naplňovat zákonné znaky skutkové podstaty trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák., anebo § 187a odst. 1 tr. zák., resp. být některým jejich vývojovým stadiem (viz rozhodnutí pod č. 18/2007 Sb. rozh. tr.).

Jestliže rostlina konopí setého byla pěstována a dále zpracovávána výlučně pro potřeby alternativní léčby, pak s ohledem i na ostatní okolnosti mající vliv na konkrétní společenskou nebezpečnost činu (srov. např. rozhodnutí č. 33/1962, č. 13/1973-II. Sb. rozh. tr.) lze učinit závěr, že není naplněn materiální znak takového činu (§3 odst. 2, 4 tr. zák.).

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 3 Tdo 52/2008)

Obviněná M. B. byla rozsudkem Okresního soudu v Nymburce uznána vinnou trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 188 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., kterého se měla dopustit dvěma skutky spočívajícími v tom, že

1. v době od května 2003 do 20. 9. 2005 na pozemku u rodinného domu postupně neoprávněně úmyslně pěstovala rostliny s morfologickými znaky konopí setého, které nejméně v jednom případě poskytla V. L., přičemž dne 20. 9. 2005 u ní bylo zajištěno celkem 58 ks vzrostlých zelených rostlin různé délky, z nichž bylo získáno 11,93 kg toxikomanicky využitelného podílu s přítomností kanabinoidů s obsahem látky delta 9-THC v množství 203 g, ačkoliv konopí je uvedeno v příloze č. 3 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako omamná látka zařazená do seznamu IV Jednotné úmluvy o omamných látkách a látka delta 9-THC je uvedena v příloze č. 5 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako psychotropní látka zařazená do seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách,
2. v přesně nezjištěném období od července 2006 až do 31. 7. 2006 na pozemku u rodinného domu postupně neoprávněně úmyslně pěstovala rostliny s morfologickými znaky konopí setého, přičemž dne 31. 7. 2006 bylo na místě zajištěno celkem 12 ks vzrostlých rostlin o

délce 72 až 180 cm a jejich usušením získáno 393,82 g toxikomanicky využitelného podílu s obsahem látky delta 9-THC v množství 1,9691 g, ačkoliv konopí je uvedeno v příloze č. 3 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako omamná látka zařazená do seznamu IV Jednotné úmluvy o omamných látkách a látka delta 9-THC je uvedena v příloze č. 5 zákona č. 167/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako psychotropní látka zařazená do seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách.

Obviněná podala proti rozsudku odvolání, které Krajský soud v Praze zamítl podle § 256 tr. ř.

Proti tomuto zamítavému usnesení odvolacího soudu podala obviněná prostřednictvím svého obhájce dovolání, a to s ohledem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř., neboť podle jejího názoru argumentace obsažená v odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu byla nepřesvědčivá a nedostatečná. Bylo totiž prokázáno, že dovolatelka konopí pěstovala jen pro svou potřebu a za léčebným účelem (k tomu používala masti a odvary) a za stejným účelem poskytla část pěstovaného konopí i V. L., tedy nevyrobila ani jinému neopatřila dle jejího přesvědčení předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, natož aby takové skutky spáchala ve větším rozsahu. Stejně tak považuje za nepřipustnou i úvahu nižších soudů, že již pouhé pěstování konopí setého je trestné. Samotné pěstování konopí, jak zdůraznila, není výrobou látky způsobilé ke spotřebě (marihuana) ani k získání psychotropní látky THC. Dovolatelka nepovažovala za prokázané, že by připravené masti či odvary vůbec obsahovaly látky delta 9-THC, přičemž ve skutku podle jejího názoru chyběl i potřebný prvek zavinění a současně nebyl naplněn ani materiální znak trestného činu, pro který byla shledána vinnou, a to vzhledem k tomu, že její jednání směřovalo výlučně k léčbě jejích zdravotních potíží. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Praze a aby tomuto přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněné M. B. se vyjádřila i státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která projevila souhlas s námitkou týkající se nesprávného posouzení skutku. Podle jejího názoru je samotná rostlina konopí setého omamnou látkou, a proto její vypěstování nemůže být opatřením předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák. S ohledem na závěry usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 687/2006 poukázala na to, že jednání obviněné popsané ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně pod bodem 1. by mohlo být vzhledem ke skutečnosti, že obviněná jednou poskytla vzrostlou rostlinu konopí setého V. L., v krajním případě posuzováno pouze jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák. a jednání popsané pod bodem 2. téhož rozsudku by mohlo být kvalifikováno jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst. 1 tr. zák., neboť obviněná bez povolení přechovávala omamnou látku. Vzhledem k tomu, že látky obsažené v konopím setém mohou být a také již jsou medicínsky využívány pro jejich pozitivní vliv na léčení určitých chorob, nebyl podle státní zástupkyně v posuzované věci naplněn materiální znak těchto trestných činů. Jak státní zástupkyně uvedla, obviněná pěstovala konopí výhradně pro vlastní léčbu chodidel a o takovéto léčbě informovala i svého ošetřujícího lékaře s tím, že jí tato léčba

přináší úlevu, a to i při léčbě žaludečního vředu odvarem. Ze stejného účelu darovala v jednom případě vzrostlou rostlinu své známé k léčbě jejího kožního onemocnění. Stejně tak nebylo vyvráceno ani tvrzení obviněné, že by rostliny nepěstovala, kdyby jí nepomáhaly. Státní zástupkyně dospěla k závěru, že jednání obviněné sice bylo v rozporu se zákonem, ale není na místě je kriminalizovat, a proto navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil jak usnesení Krajského soudu v Praze, tak i předcházející rozsudek Okresního soudu v Nymburce a tomuto soudu přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud shledal dovolání obviněné důvodným. Ztotožnil se s jejím názorem, podle něhož pěstování rostliny konopí setého není opatřením předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 188 odst. 1 tr. zák., neboť **vypěstovaná rostlina konopí setého je již sama o sobě omamnou látkou** zařazenou v příloze č. 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů. Z výše uvedeného je tedy patrné, že usnesení odvolacího soudu a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně trpí hmotněprávní vadou předpokládanou v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že obě tato rozhodnutí spočívají na nesprávném právním posouzení skutku. Vzhledem k nedostatkům obsaženým v rozsudku soudu prvního stupně, které neodstranil ani soud odvolací a podané odvolání zamítl jako nedůvodné, je dovolání opodstatněné i co do důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Pokud jde o materiální stránku trestného činu, tj. nebezpečnost činu pro společnost, jehož spácháním byla obviněná uznána vinnou, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že ani jeden z nižších soudů nezohlednil při zvažování stupně společenské nebezpečnosti posuzovaného činu dostatečně ustanovení § 3 odst. 2, 4 tr. zák. Vzhledem k okolnostem, že obviněná užívala konopí seté výlučně pro vlastní léčbu dlouhotrvajícího onemocnění chodidel a žaludečního vředu, přičemž o tomto svém postupu informovala svého ošetřujícího lékaře, že nebylo vyvráceno tvrzení obviněné, že by rostliny konopí nepěstovala, kdyby jí taková léčba nepomáhala, a že pouze v jednom případě darovala vzrostlou rostlinu konopí své známé za účelem léčebného využití, je nepochybné, že obviněná nepěstovala konopí pro následnou výrobu marihuany nebo extrahování látky THC pro její další využití jako drogy. I přes případné naplnění formálních znaků některého ze shora uvedených trestných činů tedy není současně naplněna jejich materiální stránka v zákonem požadovaném stupni jejich společenské nebezpečnosti, a není tudíž namístě takové jednání kriminalizovat.

S ohledem na uvedené a zjištěné vady Nejvyšší soud z podnětu podaného dovolání zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Praze včetně dalších obsahově navazujících rozhodnutí, která tím pozbyla podkladu, a vrátil věc odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

(JUDr. Bronislava Coufalová, Katedra trestního práva, Univerzita Palackého Olomouc)